

การฝึกข้าราชการตำรวจสำหรับแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย

การก่อการร้าย (terror) หมายถึง บุคคล สิ่งของ พฤติกรรม ที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัว ส่วนลัทธิการก่อการร้าย (terrorism) หมายถึงลัทธิการใช้กำลังรุนแรงและความน่ากลัว เป็นอาวุธหรือเป็นนโยบายต่อสู้ขู่ขวัญเพื่อหวังจะเอาชนะ และผู้ก่อการร้าย (terrorist) หมายถึงบุคคลผู้ฝึกฝนและฝึกหัดพฤติกรรมก่อการร้าย อาจแบ่งประเภทการก่อการร้ายได้ 3 ประเภท คือ 1) การก่อการร้ายภายในประเทศ หมายถึง การต่อสู้ด้วยวิธีการรุนแรงของขบวนการก่อการร้ายภายในประเทศซึ่งมุ่งต่อต้านรัฐบาลประเทศของตน การปฏิบัติการจะกระทำเฉพาะภายในประเทศตน ไม่กระทำข้ามประเทศ และมักจะไม่มีการปฏิบัติการร่วม หรือการร่วมมือประสานงาน ในการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธกับขบวนการก่อการร้ายภายนอกประเทศ 2) การก่อการร้ายข้ามประเทศ หมายถึง การก่อการร้ายของขบวนการก่อการร้ายภายในประเทศ ซึ่งโดยปกติมักกระทำโดยขบวนการเดียว ไม่มีการเชื่อมโยงหรือปฏิบัติการร่วมกับขบวนการก่อการร้ายภายนอกประเทศ และเป้าหมายของการก่อการร้ายก็มุ่งกระทำการต่อต้านรัฐบาลของตน 3) การก่อการร้ายระหว่างประเทศ หรือการก่อการร้ายสากลหมายถึง การก่อการร้ายซึ่งมีการร่วมมือกัน กระทำการโดยขบวนการหลายขบวนการที่มีอยู่ในประเทศต่างๆ ตั้งแต่ 2 ขบวนการขึ้นไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมืองของขบวนการใดขบวนการหนึ่ง หรือเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของหลายขบวนการ รัฐบาลที่ตกเป็นเป้าหมายของการก่อการร้ายอาจเป็นรัฐบาลประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือหลายประเทศที่เป็นปฏิปักษ์กับขบวนการก่อการร้ายต่างๆ และการก่อการร้ายมีลักษณะการกระทำแบบข้ามประเทศ¹

สถานการณ์โลกในปัจจุบัน สิ่งที่สร้างความหวาดกลัว ความหวาดระแวง ความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนในทุกประเทศคือ “การก่อการร้าย” เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ การก่อเหตุอาจเป็นได้ทั้งรูปแบบขบวนการองค์กร ได้รับการสนับสนุน หรือ เป็นลักษณะกระทำโดยอิสระลำพัง ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนใดๆ ก็ได้ ซึ่งลักษณะการก่อเหตุการณ์การก่อการร้าย มีได้หลายวิธีการ เช่น การลอบสังหารบุคคล การสังหารหมู่โดยเปิดเผย การก่อวินาศกรรม การจับยึดตัวประกัน การยึดสถานที่สำคัญ การลักพาตัว และการกระทำการรุนแรงต่างๆ ทั้งนี้หมายรวมถึง การข่มขู่ว่าจะกระทำการต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ถ้าการกระทำดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อพลัง

อำนาจของชาติ ส่งผลให้เกิดความหวาดกลัว เสียขวัญ ของประชาชน ความเสียหายอย่างรุนแรง เสถียรภาพความมั่นคงสูญเสียไป ล้วนเป็นการก่อการร้ายทั้งสิ้น

การแก้ไขปัญหาก่อการร้าย ต้องกำหนดแนวทางทั้งเชิงรุก และเชิงรับ กล่าวคือ เตรียมการทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุ และเมื่อเกิดเหตุแล้วสามารถตอบโต้เหตุการณ์การก่อการร้ายนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสูญเสีย หรือความเสียหายอย่างน้อยที่สุด สำหรับประเทศไทยได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาก่อการร้าย ตาม นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาก่อการร้าย พ.ศ. 2545 ซึ่งสาระสำคัญประกอบด้วย แนวนโยบาย แนวความคิดในการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ หน่วยงานรับผิดชอบด้านต่างๆ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน ในการแก้ไขปัญหาก่อการร้าย เป็นต้น ซึ่งแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาก่อการร้าย ตาม นโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหาก่อการร้าย พ.ศ. 2545 แบ่งเป็น 4 ชั้น ดังนี้ 1) ชั้นการเตรียมการในภาวะปกติ 2) ชั้นการยับยั้งและเจรจาต่อรอง 3) ชั้นการยุติปัญหา 4) ชั้นการส่งมอบ²

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญองค์กรหนึ่ง ที่มีกำลังพลในองค์กร กระจายกำลังอยู่ทั่วประเทศ ได้กำหนดแผนเพื่อรองรับในการแก้ไขปัญหาก่อการร้าย เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาก่อการร้าย พ.ศ. 2545 ของรัฐบาล คือแผนสันติรัฐ 48 ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการที่ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การก่อการร้าย ในส่วนของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สาระสำคัญในแผน ระบุถึงแนวความคิดในการปฏิบัติด้านต่างๆ หน่วยงานรับผิดชอบ การประสานงาน ระหว่างหน่วยงาน ทั้งการปฏิบัติในภาวะปกติ การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ จนกระทั่งการปฏิบัติเมื่อเหตุการณ์ยุติแนวความคิดในการปฏิบัติ เรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการเตรียมการในภาวะปกติตามแผนสันติรัฐ 48 คือ เตรียมการในด้านบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์การก่อการร้าย เช่น ฝ่ายอำนวยความสะดวก ฝ่ายสนับสนุน เจ้าหน้าที่เจรจาต่อรอง เจ้าหน้าที่เทคนิค และผู้บังคับบัญชาหน่วยทางยุทธวิธี ให้ความสำคัญพร้อมในการปฏิบัติงาน โดยจัดให้มีการฝึกอบรม และดูงานในหลักสูตรที่สำคัญทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ³ ซึ่งเจตนารมณ์สำคัญ ตามแผนสันติรัฐ 48 นี้ก็คือ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรนั่นเอง การเตรียมการด้านบุคลากร เพื่อเตรียมพร้อมในการตอบโต้สถานการณ์ หรือแก้ไขเหตุวิกฤตต่างๆ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจาก

ทรัพยากร คน เป็นจุดเริ่มของทุกสิ่ง คน ที่มีประสิทธิภาพย่อม กำหนดวิธีการ ที่เหมาะสม การใช้อุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ถ้าคนไร้ประสิทธิภาพ ถึงแม้จะมีวิธีการที่เหมาะสมที่สุด อุปกรณ์ชั้นเลิศในการแก้ปัญหา ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ยุติลงอย่างมีประสิทธิภาพได้ และเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นบุคลากรด้านการบังคับใช้กฎหมายที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งเมื่อเกิดเหตุวิกฤตขึ้น ต้องเข้าถึงที่เกิดเหตุและดำเนินการจัดการกับเหตุวิกฤตนั้นๆ เป็นลำดับแรก และต้องคอยประสานการปฏิบัติ ร่วมปฏิบัติ สนับสนุนการปฏิบัติ จนกระทั่งเหตุการณ์ยุติ

ปัญหาการก่อการร้ายในปัจจุบัน แนวโน้มการเกิดเหตุสามารถเป็นไปได้อย่างฉับพลัน และสามารถเกิดขึ้นได้ทุกสภาพพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นที่ส่วนบุคคล ที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคล หรือ พื้นที่ของภาครัฐเอง ซึ่งถ้าเกิดเหตุแล้วไม่สามารถยุติได้ หรือระงับเหตุได้อย่างไม่ทันท่วงที ย่อมส่งผลเสียหายต่อเสถียรภาพความมั่นคงของชาติโดยรวม ในการพัฒนาด้านบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายมีด้วยกันหลายวิธีการ แต่วิธีการที่ดำเนินการแล้ว ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สร้างให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน คือวิธีการจัดการฝึกอบรม ซึ่งการฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการป้องกัน หรือตอบโต้เหตุการณ์การก่อการร้ายให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ความเข้าใจในการ ระงับ ตอบโต้ เหตุการณ์การก่อการร้าย อย่างถูกต้องและ เหมาะสมกับสภาพสถานการณ์ ปัญหาอาจยุติได้โดยเร็ว หรือสามารถจำกัดขอบเขตของปัญหา ไม่ส่งผลเสียหายลุกลามใหญ่โต เปรียบเสมือนการปฐมพยาบาล หากเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการปฐมพยาบาลสามารถจัดการกับอาการบาดเจ็บได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม เมื่อส่งผู้บาดเจ็บซึ่งได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างดีไปยังแพทย์เพื่อทำการรักษาต่อ แพทย์จะดำเนินการรักษาได้ง่าย รวดเร็วขึ้น ผู้บาดเจ็บนั้นก็จะมีโอกาสรอดชีวิตสูงขึ้น

การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาหรือฝึกฝนอบรมบุคคล ให้เหมาะหรือเข้ากั้งงาน หรือการทำงานการพัฒนาบุคคลที่ยังขาดความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ทำการแนะนำอบรมเพื่อให้สามารถปรับตัวในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างใดอย่างหนึ่งได้ดีขึ้นสมบูรณ์ขึ้น⁴ การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลเพื่อที่จะปรับปรุง และเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ(skill) และทัศนคติ (attitude) อันเหมาะสม จนก่อให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม และทัศนคติต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น⁵ การฝึกอบรม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) ความสามารถ (ability) และเจตคติ (attitude) ที่จะช่วยปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น⁶ จากคำนิยามด้านการฝึกดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การฝึกอบรมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาบุคลากรในองค์กรต่างๆ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามภารกิจของแต่ละองค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งในความเห็นของผู้วิจัย การฝึกข้าราชการตำรวจเพื่อแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพควรประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลัก ดำเนินการให้ประสานสอดคล้องกัน คือ คน ครูฝึก หลักสูตรการฝึก สถานที่ทำการฝึก และระบบการอำนวยความสะดวก

คน คือ ข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ในท้องที่ที่อาจเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย ทั้งนี้ให้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะบุคคลให้มีความเหมาะสมที่จะทำการฝึกในแต่ละหลักสูตร ซึ่ง การฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อป้องกัน/ตอบโต้ เหตุการณ์การก่อการร้าย ควรแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับผู้บริหารเหตุการณ์ 2) ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ ในระดับผู้บริหารเหตุการณ์ ทำการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจถึงการปฏิบัติการด้านการข่าว ขั้นตอนบริหารเหตุการณ์ การจัดการเหตุการณ์ การพิจารณาการใช้กำลัง การบริหารทรัพยากร และการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ ส่วนในระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ ทำการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจถึง การปฏิบัติการด้านการข่าว ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเผชิญเหตุเป็นลำดับแรก การเจรจาต่อรองเบื้องต้น ทักษะการใช้อาวุธ/การปฏิบัติทางยุทธวิธี การปฐมพยาบาลในสถานการณ์สู้รบ และทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ สามารถปฏิบัติการได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ ซึ่งการฝึกเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 ระดับต้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างประสานสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

ครูฝึก คือ บุคลากรที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ในเรื่องที่จะทำการฝึก/อบรม สามารถที่จะทำการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ข้าราชการตำรวจมีความเข้าใจ และปฏิบัติได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ครูฝึก อาจเป็นข้าราชการตำรวจเอง หรือ บุคคลภายนอกองค์กรตำรวจ ทั้งเป็นวิทยากรภายในประเทศ จากสถาบัน/หน่วยงานต่างๆ หรือ วิทยากร/ครูฝึก จากต่างประเทศ

หลักสูตรการฝึกอบรม หลักสูตรที่เหมาะสมในการจัดการฝึกให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อป้องกัน / ตอบโต้ เหตุการณ์การก่อการร้าย ทั้งระดับผู้บริหารเหตุการณ์ และระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ ควรมีขอบเขตการฝึกครอบคลุมเนื้อหาวิชาการฝึกทั้ง ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน ดังนี้ 1) การฝึกการปฏิบัติการด้านการข่าว 2) การฝึกหน่วยตอบสนองเหตุการณ์เป็นลำดับแรก 3) การฝึกการเจรจาต่อรอง 4) การฝึกทักษะการใช้อาวุธ/การปฏิบัติทางยุทธวิธี 5) การฝึกการรักษาความปลอดภัย บุคคล / สถานที่สำคัญ 6) การฝึกการปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุระเบิด 7) การฝึกการปฐมพยาบาลทางยุทธวิธี 8) การฝึกการบริหารเหตุวิกฤต และ 9) การฝึกทดสอบแผนเผชิญเหตุ

การฝึกการปฏิบัติการด้านการข่าว ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเป็นลำดับแรกในการที่ต้องแสวงหาเพื่อประกอบการแก้ไขปัญหาเหตุวิกฤต เพื่อป้องกันไม่ให้เหตุเกิดขึ้น หรือเมื่อเกิดเหตุขึ้นแล้ว ถ้ามีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นถูกต้องมากเท่าใด โอกาสในการวางแผนเพื่อปฏิบัติการตอบโต้เหตุการณ์วิกฤตแต่ละเหตุการณ์ ย่อมมีเกณฑ์ความสำเร็จสูงขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “การข่าวนำการยุทธ์” ซึ่งการฝึกการปฏิบัติการด้านการข่าว มีวัตถุประสงค์ข้อสำคัญเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการข่าวกรอง/การต่อต้านข่าวกรอง 2) เพื่อการจัดระบบและวางเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสาร 3) เพื่อการประสานงานด้านการข่าว 4) เพื่อนำข้อมูลข่าวสารมาประกอบการวางแผนปฏิบัติการ และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) การข่าวกรอง/การต่อต้านข่าวกรอง 2) วงรอบการข่าว 3) การแสวงหา / รวบรวมข้อมูลข่าวสาร 4) การสะกดรอยติดตาม 5) การจัดทำแผนผังที่เกิดเหตุ

การฝึกหน่วยตอบสนองเหตุการณ์เป็นลำดับแรก การตอบสนองเหตุการณ์เป็นลำดับแรกเป็นการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุขึ้นแล้ว สามารถเข้าจัดการกับสภาพปัญหาเหตุวิกฤตเบื้องต้นด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการบรรเทา และระงับยับยั้งความรุนแรงของเหตุการณ์ให้ลดลง ไม่ลุกลามใหญ่โต และสามารถส่งต่อข้อมูล และพื้นที่เกิดเหตุให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงตามระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการฝึกหน่วยตอบสนองเหตุการณ์เป็นลำดับแรกมีวัตถุประสงค์ข้อสำคัญเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อการจำกัดพื้นที่เกิดเหตุ จำกัดขอบเขต ควบคุมความเสียหายไม่ให้ขยายวงกว้างขึ้น อพยพคนออกจากพื้นที่/ป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าสู่พื้นที่เกิดเหตุ

- 2) เพื่อคัดแยก และจัดลำดับความเร่งด่วนในการอพยพผู้บาดเจ็บ ออกจากพื้นที่เกิดเหตุ
- 3) เพื่อการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกันในการต่อต้านการก่อการร้าย และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) การจัดการพื้นที่เกิดเหตุ 2) การเจรจาต่อรองเบื้องต้น 3) การปฐมพยาบาลเบื้องต้น 4) การติดต่อประสานงาน 5) ข้อปฏิบัติกับสื่อมวลชน

การฝึกการเจรจาต่อรอง นโยบายสำคัญในการบริหารเหตุวิกฤต คือการใช้มาตรการแก้ไขปัญหามาจาก เขาไปหาหน้า การเจรจาต่อรองจึงเป็นขั้นตอนการแก้ปัญหาที่สำคัญของผู้บัญชาการเหตุการณ์ ที่จะใช้แก้ไขปัญห ก่อนที่จะตัดสินใจในการใช้กำลังซึ่งการฝึกการเจรจาต่อรอง มีวัตถุประสงค์ข้อสำคัญเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อยุติเหตุการณ์โดยสันติวิธี 2) เพื่อลดการสูญเสียอันอาจเกิดจากการใช้กำลังเข้าแก้ไขปัญห 3) เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องจำเป็นในวางแผน และการปฏิบัติการ 4) เพื่อให้ได้เวลามากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการบริหารเหตุการณ์ด้านต่างๆ และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) วัตถุประสงค์การเจรจาต่อรอง 2) ภารกิจ/การจตุตงค์รชุดเจรจาต่อรอง 3) กลยุทธ์การเจรจาต่อรองในสถานการณ์วิกฤตด้านต่างๆ 4) การปฏิบัติการกิจกรรม ทั้งฝ่ายบริหารเหตุการณ์ ฝ่ายปฏิบัติการ และฝ่ายสนับสนุน 5) การฝึกการแก้ไขปัญหตามสถานการณ์ต่อเนื่อง

การฝึกทักษะการใช้อาวุธ/การปฏิบัติทางยุทธวิธี กองกำลังทางยุทธวิธี เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการบริหารเหตุการณ์ ของผู้บัญชาการเหตุการณ์ ซึ่งเมื่อผู้บัญชาการเหตุการณ์ตัดสินใจในการใช้กำลังแล้วต้องประสบความสำเร็จ เพราะกำลังส่วนนี้เป็นเครื่องมือสุดท้ายในการแก้ไขปัญห เมื่อการพยายามในการเจรจาต่อรองไม่ประสบผลสำเร็จ และถ้าไม่ใช้กำลังเข้าแก้ไขปัญหจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เพราะฉะนั้นการฝึกทักษะการใช้อาวุธ/การปฏิบัติทางยุทธวิธีจึงมีความสำคัญยิ่ง เพื่อความปลอดภัยของประชาชนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ และการประสบความสำเร็จของการบริหารเหตุการณ์กรณีการเจรจาต่อรองไม่เป็นผล ซึ่งการฝึกทักษะการใช้อาวุธ/การปฏิบัติทางยุทธวิธี มีวัตถุประสงค์ข้อสำคัญเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อตอบโต้กรณีมีการใช้อาวุธ 2) เพื่อให้เจ้าหน้าที่รอดพ้นอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่กรณีมีการใช้อาวุธ 3) เพื่อเข้าช่วยเหลือประชาชนจากการถูกควบคุมโดยผู้ก่อการร้าย 4) เพื่อสามารถเอาชนะผู้ก่อการร้ายได้ใน

กรณีมีการใช้ความรุนแรง และถูกสั่งใช้กำลังเข้าแก้ไขปัญหา 5) เพื่อการรักษาความปลอดภัย บุคคล/สถานที่ ที่มีแนวโน้มเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) การฝึกทักษะการต่อสู้ป้องกันตัว 2) การฝึกทักษะการใช้อาวุธต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติการ ระดับบุคคล ระดับชุดปฏิบัติการ และระดับหน่วย 3) การฝึกยิงปืนด้วยกระสุนจริง/การฝึกยิงจำลองตามสถานการณ์ 4) การฝึกส่วนดำเนินกลยุทธ์ 5) การฝึกส่วนระวังป้องกัน 6) การฝึกการส่งกำลังเข้าพื้นที่ปฏิบัติการ 7) การฝึกการปฏิบัติการร่วมส่วนดำเนินกลยุทธ์ ส่วนระวังป้องกัน และส่วนสนับสนุน 8) การฝึกการวางแผนการปฏิบัติทางยุทธวิธี

การฝึกการรักษาความปลอดภัย บุคคล /สถานที่สำคัญ การสร้างเหตุการณ์การก่อการร้ายส่วนใหญ่มักมุ่งกระทำต่อบุคคลสำคัญ และสถานที่สำคัญ เนื่องจากทั้งบุคคลสำคัญ และสถานที่สำคัญเป็นจุดสนใจของสังคม เมื่อเกิดเหตุขึ้นย่อมสร้างความเสียหาย ความตื่นตระหนก ความหวาดกลัว เสียขวัญกำลังใจ ซึ่งเป็นไปตามเป้าประสงค์ของผู้ก่อการร้าย เพราะฉะนั้นการป้องกัน บุคคลสำคัญ และสถานที่สำคัญ เพื่อไม่ให้ถูกกระทำใดๆ โดยผู้ก่อการร้าย จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งซึ่งเป็นมาตรการเชิงรุกรูปแบบหนึ่งคือการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ การฝึกการรักษาความปลอดภัยบุคคล/สถานที่สำคัญ มีวัตถุประสงค์ข้อสำคัญ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อป้องกันชีวิตของบุคคลสำคัญ และป้องกันสถานที่สำคัญ 2) เพื่อรักษาเกียรติยศของบุคคลสำคัญ 3) เพื่อป้องกันจากการถูกกระทำที่ผิดกฎหมาย และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) ภารกิจ/รูปแบบการรักษาความปลอดภัย 2) ข่าวกรอง / การต่อต้านข่าวกรองสำหรับการรักษาความปลอดภัย 3) ยุทธวิธีการรักษาความปลอดภัย 4) การฝึกทักษะการยิงปืนระบบการรักษาความปลอดภัย 5) การปฏิบัติของส่วนล่วงหน้า 6) การต่อต้านพลซุ่มยิง 7) ยุทธวิธีชุดอาวุธพิเศษ 8) การวางแผนสำหรับภารกิจการรักษาความปลอดภัย

การฝึกการปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุระเบิด การสร้างเหตุการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิดเป็นวิธีการหนึ่งของผู้ก่อการร้ายนิยมปฏิบัติ เนื่องจากเหตุระเบิดเป็นสถานการณ์ที่สร้างความเสียหายได้อย่างรุนแรงใหญ่โต ส่งผลกระทบในวงกว้าง และเป็นที่น่าสนใจของสังคมโดยรวม บันทอนสภาพขวัญและกำลังใจของประชาชนหม่มาก เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ที่อาจต้องเผชิญเหตุการณ์นี้จึงจำเป็นต้องมี

ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ปลอดภัย ถูกต้อง และเหมาะสมการฝึกการปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตุระเบิดมีวัตุประสงค์ข้อสำคัญเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตุระเบิดและระบบการจุดในเบื้องต้น 2) เพื่อดำเนินการจัดการบริหารพื้นที่เกิดเหตุที่เกี่ยวข้องกับวัตุระเบิด และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวัตุระเบิดได้อย่างปลอดภัย และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) การจัดการพื้นที่เหตุระเบิด 2) ประวัติความเป็นมาของวัตุระเบิด และวัตุระเบิดประเภทต่างๆ 3) ระบบการจุดระเบิด 4) การปฏิบัติเมื่อพบวัตุต้องสงสัย 5) การใช้วัตุระเบิดเพื่อทำลายเข้าที่หมาย

การฝึกการปฐมพยาบาลทางยุทธวิธี เมื่อเกิดเหตุวิกฤตขึ้นย่อมเกิดความเสียหายทั้งบุคคลและสถานที่ สิ่งสำคัญคือ การแก้ไขปัญหาการได้รับบาดเจ็บทั้งจากการเกิดเหตุ และจากการปฏิบัติการสู้รบกรณีมีกองกำลังใช้อาวุธตอบโต้จากการปฏิบัติการฝ่ายเจ้าหน้าที่ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพจะทำให้มีโอกาสรอดชีวิตสูงขึ้น เมื่อส่งถึงแพทย์ หรือหน่วยที่รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลโดยตรง การฝึกการปฐมพยาบาลทางยุทธวิธี มีวัตุประสงค์ข้อสำคัญเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อบรรเทาการบาดเจ็บ และลดโอกาสการสูญเสียชีวิต 2) เพื่อเข้าช่วยเหลือ/ปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บในเบื้องต้นจากเหตุการณ์วิกฤต ด้วยความรวดเร็ว 3) เพื่ออพยพผู้บาดเจ็บออกจากพื้นที่อันตราย และส่งต่อยังหน่วยแพทย์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) การประเมินอาการบาดเจ็บ 2) การคัดแยกผู้บาดเจ็บ 3) การช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน 4) ยุทธวิธีการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บออกจากพื้นที่อันตราย 5) การวางแผนส่งกลับทางสายแพทย์/การประสานงานกับหน่วยแพทย์

การฝึกการบริหารเหตุวิกฤต การตัดสินใจในการบริหารเหตุการณ์ของผู้มีอำนาจสูงสุดในการตกลงใจ ในแต่ละระดับเหตุการณ์ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาเหตุวิกฤต การพิจารณาใช้ทรัพยากร เครื่องมือ ให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน ย่อมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ การฝึกการบริหารเหตุวิกฤตมีวัตุประสงค์ข้อสำคัญเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายระดับผู้บริหารเหตุการณ์เข้าใจระบบการบริหารเหตุการณ์ในสถานการณ์การก่อการร้าย 2) บริหารทรัพยากรที่มีอยู่แก้ปัญหาตามสภาพสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3) จัดตั้งระบบบัญชาการเหตุการณ์ และการติดต่อสื่อสารได้ทั้งระบบตลอดการบริหาร

เหตุการณ์ 4) อำนวยการจัดการเหตุการณ์ ประสานงานทั้งส่วนบังคับบัญชา ส่วน อำนวยการ ส่วนปฏิบัติการ และส่วนสนับสนุน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพ สถานการณ์ตลอดการบริหารเหตุการณ์ตั้งแต่เหตุการณ์เริ่มต้นจนกระทั่งเหตุการณ์ยุติ และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) โครงสร้างการบริหารเหตุการณ์ 2) การฝึกการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ร่วม (ส่วนบังคับบัญชา ส่วนอำนวยการ ส่วนปฏิบัติการ และส่วน สนับสนุน) 3) การฝึกการจัดทำแผนเผชิญเหตุ 4) การฝึกบริหารที่บังคับการ (command post exercise : cpx) 5) การฝึกบริหารเหตุการณ์โดยปราศจากกองกำลัง(training exercise without troop : tewt)

การฝึกทดสอบแผนเผชิญเหตุ การแก้ไขปัญหาเหตุวิกฤต หรือเหตุการณ์รุนแรงขนาดใหญ่ ไม่สามารถใช้เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ยุติลง ได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน การฝึกการ แก้ปัญหาแบบบูรณาการโดยตั้งสมมติฐานการเกิดเหตุที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น จึงมี ความสำคัญเพื่อให้ทุกหน่วยงานมีแนวทางปฏิบัติเดียวกันในการเตรียมการพร้อมเผชิญเหตุ วิกฤตทุกรูปแบบและทุกพื้นที่ การฝึกทดสอบแผนเผชิญเหตุ มีวัตถุประสงค์ข้อสำคัญ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ดังนี้ 1) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้บังคับใช้กฎหมาย ทั้งระดับ บริหารเหตุการณ์และระดับปฏิบัติการ มีความเข้าใจตรงกันในการบริหารเหตุการณ์แก้ไข ปัญหาการก่อการร้าย 2) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้บังคับใช้กฎหมาย ทั้งระดับบริหาร เหตุการณ์และระดับปฏิบัติการสามารถปฏิบัติการบริหารเหตุการณ์แก้ไขปัญหาการก่อการ ร้ายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสถานการณ์ 3) เพื่อ กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อเตรียมการปฏิบัติล่วงหน้าใน ขั้นตอนเตรียมการในสถานการณ์ ปกติ ตามสมมติฐานการเกิดเหตุที่กำหนดขึ้นในแต่ละพื้นที่ 4) เพื่อรับทราบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (บุคคล สถานที่ เส้นทาง สิ่งอุปกรณ์ การจัดระบบการติดต่อสื่อสาร) กับการ เตรียมการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายในพื้นที่ และมีขอบเขตการฝึกที่สำคัญดังนี้ 1) โครงสร้างการบริหารเหตุการณ์ 2) กระบวนการตกลงใจ 3) อำนาจ / หน้าที่ แต่ละส่วน 4) การปฏิบัติหน้าที่ร่วม 5) การฝึกแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่อเนื่อง 24,48 หรือ 72 ชั่วโมง

สถานที่ทำการฝึกอบรม ปัจจัยที่สำคัญในการฝึกอบรมอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้การ ฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ สถานที่ทำการฝึกอบรม สถานที่ทำการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับการฝึกข้าราชการตำรวจ เพื่อแก้ไขปัญหาการก่อ

การร้าย ควรสามารถรองรับการฝึกได้ทั้ง ระดับบริหารเหตุการณ์ และระดับปฏิบัติการ อยู่ในสถานที่เดียวกัน ซึ่งควรมีคุณสมบัติดังนี้ 1) พื้นที่สำหรับการฝึก : สามารถทำการฝึกได้ทั้ง การฝึกภาคทฤษฎี (ห้องบรรยาย พร้อมอุปกรณ์สื่อการสอน) การฝึกภาคปฏิบัติ ส่วนสนามฝึก ประกอบด้วย : สนามฝึกยิงปืนด้วยกระสุนจริง (ระยะ 25 เมตร , ระยะ 100 เมตร ระยะ 200 เมตร หรือ ระยะ 400 เมตร) ห้องฝึกยิงจำลองสถานการณ์ (Simulator) เมืองจำลอง (MOCK TOWN) และพื้นที่สำหรับการทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย

2) พื้นที่สำหรับการพัก : สถานที่ฝึกที่เหมาะสม ควรมีที่พัก พร้อมระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร สำหรับกำลังพลผู้เข้ารับการฝึกในทุกๆระดับ ทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ สถานที่พักอาจมีลักษณะเป็น ห้องพักส่วนบุคคล (1 - 2 คน) ต่อห้อง หรือเป็นลักษณะโรงนอนส่วนรวม หรือมีทั้ง 2 ลักษณะ ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อความสะดวก และลดเกณฑ์เสี่ยงในการเดินทางเข้าสู่พื้นที่การฝึกแต่ละหัวข้อวิชาในแต่ละวัน

3) พื้นที่สำหรับการรับประทานอาหาร : อาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต ในการจัดการฝึกควรกำหนดให้มีพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารให้เหมาะสมกับวงรอบการฝึกปกติในแต่ละวัน อาจกำหนดที่ตั้งของพื้นที่ในการรับประทานอาหารให้ใกล้เคียงสถานที่พัก เพื่อความง่ายในการเข้าพักผ่อนในช่วงเวลาพักการฝึก ทั้งก่อนฝึก และหลังฝึก (เว้นแต่การฝึกในภาคสนามเพื่อความต่อเนื่อง หรือเพื่อความสอดคล้องเหมาะสมกับหัวข้อวิชาที่กำหนด)

4) พื้นที่สำหรับจัดเก็บอาวุธ ยุทโธปกรณ์ อุปกรณ์เครื่องช่วยฝึก : ในการฝึกวิชาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ทั้งระดับบริหารเหตุการณ์ และระดับปฏิบัติการ ย่อมอาจมีการใช้ทั้ง อาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด หรือสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ มากมายหลายรายการ ทั้งสิ่งของระดับบุคคล ระดับชุดปฏิบัติการ หรือระดับหน่วย พื้นที่สำหรับจัดเก็บสิ่งเหล่านี้ ต้องอยู่ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัย มีระบบการควบคุม การเบิก-จ่าย ที่ชัดเจน (การกำหนดเวลา เบิก - ส่งคืน - ผาก/สิ่งอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการฝึก / อำนาจการอนุมัติ/การจัดบัญชีควบคุม) มีการรักษาความปลอดภัย และมีความสะดวกในการส่งสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ที่ต้องใช้ในการฝึก

5) พื้นที่สำหรับออกกำลังกาย : การที่จะทำให้การฝึกหรือพัฒนาบุคคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ไม่เพียงแต่การฝึก / การทดสอบ ที่กำหนดขึ้นตามแผนการฝึกเท่านั้น หากแต่ถ้าผู้เข้ารับการฝึกมีพื้นที่ที่เหมาะสมในการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางร่างกายให้ตนเองนอกเหนือจากเวลาฝึก ย่อมจะส่งผลให้การฝึกมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ฉะนั้นหน่วยฝึกที่ดี นอกเหนือจากพื้นที่สำหรับการฝึกตามหัวข้อ

วิชาแล้ว พื้นที่สำหรับออกกำลังกาย จึงเป็นพื้นที่สำคัญอีกพื้นที่หนึ่ง 6) พื้นที่สำหรับการพักผ่อน / สันทนาการ : มัชฌิมาปฏิปทา ทางพุทธศาสนา หมายถึง ทางสายกลาง ความสมดุล ความเหมาะสม ความพอดี ในตลอดช่วงโหมงการฝึกทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการทดสอบการฝึกรูปแบบต่างๆ ในแต่ละวัน ย่อมอาจส่งผลให้เกิดความเครียด ความเหนื่อยล้าต่อตัวผู้เข้ารับการฝึกเอง ความอดทนย่อมมากขึ้นน้อยแตกต่างกันไป หน่วยฝึกที่ดีควรมีพื้นที่ที่สำหรับผู้เข้ารับการฝึกพักผ่อนหย่อนใจ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรม อันดีมีความเหมาะสมเพื่อผ่อนคลายความเครียด นอกเหนือจากเวลาที่กำหนดในหลักสูตรการฝึก จะส่งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกมีสมรรถภาพทั้งทางจิตใจและร่างกายเพื่อเข้ารับการฝึกสูงขึ้น จากคุณลักษณะสถานที่ทำการฝึกอบรมที่เหมาะสมดังกล่าว ในปัจจุบัน (พ.ศ.2562) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีสถานที่ที่มีคุณสมบัติดังกล่าว คือ 1) โรงเรียนนายร้อยตำรวจที่ตั้งหน่วยอยู่ที่ อ.สามพราน จ.นครปฐม 2) ศูนย์ฝึกอบรมยุทธวิธีตำรวจกลาง ที่ตั้งหน่วยอยู่ที่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 3) กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตำรวจพลร่ม ค่ายนเรศวร) ที่ตั้งหน่วยอยู่ที่ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

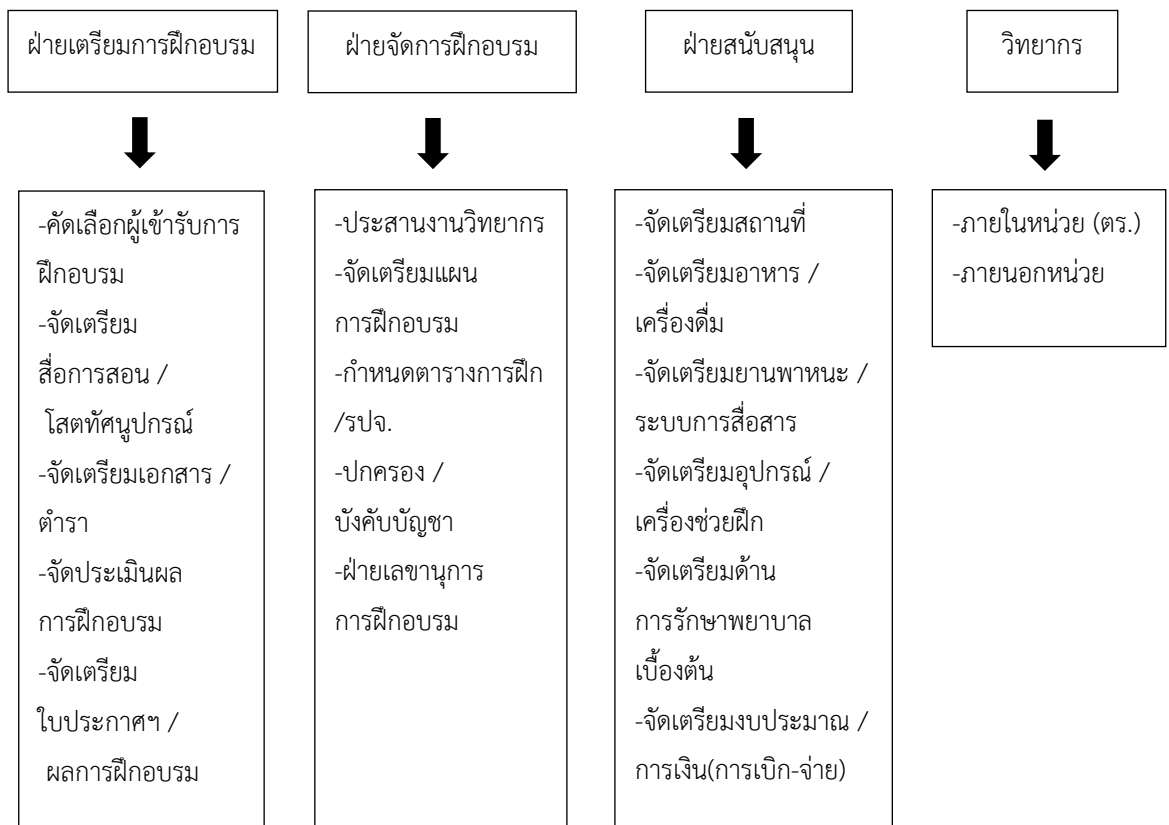
ระบบการอำนวยความสะดวกการฝึก การวางแผนจัดการฝึก และอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ทั้งก่อนทำการฝึก ขณะทำการฝึก และหลังทำการฝึก ย่อมส่งผลต่อตัวข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการฝึก ทั้งระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ซึ่ง การจัดการฝึกอาจแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนเตรียมการฝึก 2) ขั้นตอนการปฏิบัติการฝึก 3) ขั้นตอนการสรุปผลการฝึก

ขั้นตอนการเตรียมการฝึก เป็นขั้นตอนการปฏิบัติก่อนมีการฝึกเกิดขึ้น โดยการ จัดตั้งคณะทำงาน กำหนดหัวข้อการฝึก/วิธีการฝึก/ระยะเวลาการฝึกที่เหมาะสม กำหนดผู้เข้ารับการฝึก/ครูฝึก/วิธีการฝึกกำหนดสถานที่ทำการฝึกกำหนดงบประมาณ/ทรัพยากรการฝึก ขั้นตอนการปฏิบัติการฝึก เป็นขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเริ่มทำการฝึก โดยการจัดตั้งกองอำนวยความสะดวกการฝึก กำหนดเกณฑ์การทดสอบในการฝึก ดำเนินการฝึก/ทดสอบการฝึก ควบคุม/อำนวยความสะดวก/ประสานงาน/สนับสนุนการฝึก ขั้นตอนการสรุปผลการฝึก เป็นขั้นตอนการปฏิบัติหลังจากการฝึกเสร็จสิ้น โดยการรวบรวมผลการฝึก ประมวลผลการทดสอบจากการฝึก จัดทำแผนบทเรียนจากการฝึกเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการฝึกให้ดียิ่งขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากการฝึกเสร็จสิ้น เกี่ยวกับ ผู้เข้ารับการฝึก/หัวข้อการฝึก/ระยะเวลาการฝึก/วิธีการฝึก/ผลการทดสอบการฝึก/สิ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึก/

งบประมาณที่ใช้ในการฝึก/ปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากการฝึกและข้อมูลอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกในครั้งต่อไป

ในการจัดการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ พล.ต.ท.ศรภุชงค์ แก้วผลึก ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็น ในการจัดโครงสร้างผู้รับผิดชอบในการฝึกอบรม และแนวทางในการบริหารเหตุวิกฤต ดังนี้

โครงสร้างผู้รับผิดชอบการฝึกอบรม

หมายเหตุ

อาจมีการคัดเลือก “ ผู้อำนวยการฝึกอบรม ” และทีมบริหารหลักสูตร (2 - 3 คน) เข้ามารับผิดชอบการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตร (ตามความจำเป็นและเหมาะสม)⁷

ของ ตร. จะขับเคลื่อนผ่าน “ ศูนย์ปฏิบัติการ / ศปก.” โดยสามารถจัดแบ่ง ได้เป็น 3 ระดับ คือ 1) ศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) เมื่อเกิดเหตุเบื้องต้น ผู้เผชิญเหตุคนแรก มักจะ

เป็นผู้ปฏิบัติในระดับสถานีตำรวจ โดย ตร. กำหนดให้ ผู้ที่มี ยศ / ตำแหน่งสูงสุดในที่เกิดเหตุเป็นผู้ควบคุม / สั่งการ หรือ “ผบ.เหตุการณ์” จนกว่าจะมีผู้บังคับบัญชาตามแผนฯ มารับภารกิจต่อ ซึ่ง ศปก.สน. นี้ มักนิยมใช้เมื่อเกิดสถานการณ์ในช่วงแรก และยังไม่มีคำสั่งผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด 2) ศูนย์ปฏิบัติการหลัก (ศปก.หลัก) จะเป็นผู้รับผิดชอบตามแผนฯ ซึ่งเป็นระดับ ภ.จว. / บก. เข้าบริหารเหตุการณ์ 3) ศูนย์ปฏิบัติการส่วนหลัง (ศปก.ส่วนหลัง) มักจะเป็นระดับ ภ. / บช. หรือ ตร. ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายติดตามการปฏิบัติ และสนับสนุนหน่วยปฏิบัติในด้านต่างๆ เช่น กำลังคน , อุปกรณ์ , งบประมาณ และอื่นๆ (ตามความต้องการ)

การจัดตั้ง ศปก. ไม่ได้กำหนดไว้ตายตัวสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ระดับสถานีตำรวจ มักจะมีได้จัดตั้งตามแผนของ ตร. โดยข้อจำกัดต่างๆ จึงใช้หลักนิยมของผู้ปฏิบัติ ตามขีดความสามารถและข้อจำกัดในพื้นที่ ส่วนในระดับ ภ.จว./ บก. ตร.กำหนดให้มีรูปแบบการจัดตั้งที่ชัดเจน ที่เรียกว่า “การจัดตั้ง ศปก.สน.” เพื่อเข้าไปตอบโต้และบริหารวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น การจัดแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ฝ่ายอำนวยการ 2) ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วยงานสำคัญด้านต่างๆ ดังนี้ งานแผนและยุทธการ งานการข่าว/สืบสวน งานสนับสนุน/ส่งกำลังบำรุง งานประสานข้อมูล และงานประชาสัมพันธ์ ฝ่ายปฏิบัติการประกอบด้วย สถานีตำรวจท้องที่ ชุดปฏิบัติการพิเศษ (S.W.A.T.) ชุดเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด (E.O.D.) /K-9 ชุดเจรจาต่อรอง ชุดเครื่องมือพิเศษ ฝ่ายกฎหมาย สื่อสาร และหน่วยงานอื่นตามความจำเป็นต่อเหตุการณ์⁸

ในสถานการณ์ความรุนแรงที่เรียกว่า “วิกฤตการณ์” จะมีการจัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการ” ในระดับ ภ.จว./บก. เป็นหลัก จึงไม่มีหลักนิยมในการจัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการ” ระดับ บช. / ภ. หรือ ตร. เข้าบัญชาการเหตุการณ์ด้วยตนเอง แต่บทบาทหน้าที่จะเป็นไปในเชิงการกำหนดนโยบาย การติดตามสถานการณ์ การควบคุมสั่งการ (เท่าที่จำเป็น) และการสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่หน่วยปฏิบัติการร้องขอมา รูปแบบการจัดเฉพาะกิจจึงมีความแตกต่างออกไปจาก “ศูนย์ปฏิบัติการหลัก” โดยเน้นการใช้ฝ่ายอำนวยการเข้ามาบริหาร มากกว่าการเข้าแก้ไขปัญหา โดยมีหลักนิยมตามประเภทเหตุการณ์ และความรุนแรง การจัดหน่วยเฉพาะกิจที่ ตร. ถือเป็นหลักนิยมของหน่วยต่างๆ ใช้ยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติโดยแบ่งแยก

ภารกิจารรับผิดชอบออกเป็น 8 ฝ่าย ได้แก่ 1) ผบ.เหตุการณ์ เป็นผู้รับผิดชอบการแก้ไข ปัญหาวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นบริหารทรัพยากร ภายใต้การบังคับบัญชา (การร้องขอรับการ สนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง) ควบคุม สั่งการ ตัดสินใจ ในการปฏิบัติ หรือ บริหาร วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น 2) ฝ่ายประสานข้อมูล เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการของ ผบ.เหตุการณ์ ประสาน ติดตาม เร่งรัด ข้อราชการต่างๆ (การสั่งการ / การปฏิบัติการ) บันทึกตาราง สถานการณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 3) ฝ่ายแผนและปฏิบัติการ เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำ แผนปฏิบัติการ รับผิดชอบกับหน่วยปฏิบัติทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องในการบริหารเหตุการณ์ 4) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เป็นผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ / แลกเปลี่ยน ที่เกี่ยวข้องกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น 5) ฝ่ายสืบสวน / หาข่าว เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติการทางการข่าว และสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ 6) ฝ่ายเจรจาต่อรอง ปฏิบัติการเจรจาต่อรอง เพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 7) ฝ่ายสนับสนุน สนับสนุนการปฏิบัติ ในทุกมิติ เช่น กำลังพล อุปกรณ์ การเงิน ประสานหน่วยแพทย์ หน่วยอาสาสมัคร มูลนิธิ ต่างๆ เป็นต้น 8) ฝ่ายสอบสวนและกฎหมาย เป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินคดี ตลอดจนเป็นที่ปรึกษากฎหมาย/ระเบียบต่างๆ ในการปฏิบัติการ

สรุป

การก่อการร้ายเป็นปัญหาวิกฤตร้ายแรงในปัจจุบัน ที่ทุกประเทศต่างให้ความสำคัญเป็น อย่างยิ่งเนื่องจากเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อ พลังอำนาจของชาติในทุก ด้าน แต่ละประเทศได้กำหนดนโยบาย แผน แนวทาง ในการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาการ ก่อการร้ายทั้งมาตรการในเชิงรุก และ มาตรการในเชิงรับ ฉะนั้นการเตรียมความพร้อม ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด และการ ที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพได้มีหลากหลายวิธี แต่วิธีการที่กระทำแล้วบังเกิด ผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ชัดได้ชัดเจน คือ การให้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ซึ่งจะ เกิดจากการฝึกที่เป็นระบบ เหมาะสมกับสภาพสถานการณ์และมีประสิทธิภาพนั่นเอง ซึ่ง การฝึกที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความปลอดภัย มีแนวทางปฏิบัติเดียวกัน สอดคล้องกับ ภารกิจ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ นำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ดังคำกล่าวที่ว่า “ ฝึกให้เหมือนจริง จริง ให้เหมือนฝึก ” ปัจจัยที่สำคัญในการฝึกเพื่อรองรับ และตอบสนองต่อเหตุการณ์

การก่อการร้าย ตามความเห็นของผู้วิจัย ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ **1) คน** (ข้าราชการ ตำรวจผู้เข้ารับการฝึกทั้งระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ) โดยกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมก่อนเข้าทำการฝึก อาทิเช่น หน้าที่รับผิดชอบ ระดับความรู้ การผ่านหลักสูตร สมรรถภาพร่างกาย การตรวจสุขภาพจิต อายุ เป็นต้น **2) ครูฝึก** ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถเหมาะสม ในการถ่ายทอดความรู้แต่ละหัวข้อวิชาที่กำหนดใน แผนการฝึกให้กับข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งจากสังกัดภายในหน่วยงานของ ตำรวจเอง หรือ จากวิทยากรบุคคลภายนอกองค์กรตำรวจทั้งในและต่างประเทศ **3) หลักสูตรการฝึก** กำหนดหัวข้อวิชาให้เหมาะสมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ รวมถึงการทดสอบ ประเมินผลต่างๆ สอดคล้องกับภารกิจ และหน้าที่ที่ผู้เข้ารับการฝึกทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติ ที่ต้องใช้ในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย **4) สถานที่ทำการฝึก** มีพื้นที่ฝึก พื้นที่พัก พื้นที่ส่งกำลังบำรุง พื้นที่อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เพียงพอและอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน **5) ระบบการอำนวยความสะดวก** จัดระบบการ ดำเนินการด้านการอำนวยความสะดวก ประสานงาน การส่งกำลัง การสนับสนุน ทั้งก่อนทำการฝึก ขณะทำการฝึก และหลังทำการฝึก เพื่อให้การฝึกมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่ง จะเห็นได้ว่าทั้ง 5 ปัจจัย ที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ต้องดำเนินการให้ประสานสอดคล้องกัน ใน ทุกปัจจัย การฝึกข้าราชการตำรวจสำหรับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ก็จะมีแนวทาง ปฏิบัติที่เหมาะสม ชัดเจน เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งการปฏิบัติเชิงรุก คือการป้องกัน และเชิงรับคือการตอบโต้ สถานการณ์การก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด